

CONSTANZO FESTA LAMENTATIONES & CONTRAPUNCTI

Encantar – Sarah Abrams, Lieselot De Wilde, Kerlijne Van Nevel en Soetkin Baptist
Vier op 'n Rij – Tom Beets, Bart Spanhove, Joris Van Goethem en Paul Van Loey

Het internationaal gerenommeerde topensemble Flanders Recorder Quartet *Vier op 'n Rij* en het jonge, veelbelovende Encantar, een nieuwe ster aan het muziekkfirmament, slaan de stemmen en fluiten in elkaar! Ze brengen op een eigenzinnige, verrassende en kleurrijke manier een bloemlezing uit het werk van Costanzo Festa.

Programma:

Ashton's Maske

(Hugh Ashton, 1485-1558)

Magnificat secundi toni

(Alexander Agricola, c.1446-1506)

Lamentatio I

(Costanzo Festa, c.1485-1545)

Helas ce nest pas sans rayson

(Johannes de Stokem, c.1445-1487)

Lamentatio III

(Costanzo Festa, c.1485-1545)

Contrapuncti sopra La Spagna

(Costanzo Festa, c.1485-1545)

Regina Caeli

(Costanzo Festa, c.1485-1545)

Contrapuncti sopra La Spagna

(Costanzo Festa, c.1485-1545)

Ave Stella Matutina

(Anoniem, 14de eeuw)

Estampie

(Anoniem, 14de eeuw)

Salve Mater salvatoris

(Anoniem, 14de eeuw)

O Regem Coeli

(Tomàs Luis da Vittoria, 1548-1611)

genre had zelfs een eigen gregoriaanse tonus (zie figuur boven). De hoogst expressieve tekst inspireerde vanaf de veertiende eeuw tot heden ten dage vele componisten. Isaac, Tallis, Palestrina, Lassus, Allegri, Viadana, Charpentier, Couperin, Zelenka en nog vele anderen componeerden heerlijke muziek op deze bijbelse tekst. In een jonger verleden werd de gregoriaanse ‘tune’ van de Lamentaties nog gebruikt in Haydn’s zesentwintigste Symfonie en in Igor Stravinsky’s twaalftoonswerk *Threni*.

Festa’s Lamentaties zijn te situeren in de context van de polyfone renaissancemuziek in de periode voor het Concilie van Trente. Vierstemmigheid was toentertijd de norm. Festa wendt een rijke waaier van contrapuntische technieken aan en bed de gregoriaanse melodie in reciteerstijl (meestal in de tweede stem) in in een sterke en duidelijk afgebakende structuur. Expressieve tekstverklanking is bescheiden aanwezig, en de contrasten in schrijfwijze, nu eens vierstemmige motetstijl, dan weer declamatorische homofonie à la chanson Parisienne, kleuren het geheel boeiend in. In de uitvoering van vanavond zal dit vierstemmige werk uitgevoerd worden door vier zangeressen die ondersteund worden door de blokfluitfamilie, het zogenoemde ‘whole consort’. Dit is een verzameling van instrumenten uit één familie, zoals een blokfluitconsort. Men vergeleek de klankkleur van de blokfluit vaak met die van de menselijke stem. Het instrument leende zich daardoor bij uitstek voor de interpretatie van affectgeladen liederen. Net zoals *Vier op ’n Rij* musiceerde men toen het liefst in een echt blokfluitconsort, waarin de manshoge grootbasblokfluiten, die diepte en kleur aan het ensemble gaven, niet mochten ontbreken. In het bekende dagboek van Samuel Pepys kunnen we lezen hoe deze op 27 februari 1668 naar het theater gaat en er een blokfluitconsort hoort: "*but that which did please me beyond anything in the whole world was the wind-music when the angel comes down, which is so sweet that it ravished me; and indeed, in a word, did wrap up my soul so that it made me really sick, just as I have formerly been when in love with my wife...*" Festa’s Lamentaties dienden louter voor gebruik in de Pauselijke Kapel en kenden bijgevolg geen uitgave tijdens zijn leven.

Niet enkel een tekst, maar ook een melodie kan het vertrekpunt zijn voor componisten bij het schrijven en een katalysator zijn voor de muze om tot een componist te komen.

Uit documenten van 1536 blijkt dat Festa in 1536 op zoek is naar een Venetiaanse muziekdrukker om zijn zijn ‘Messe motettj madrigali, basse, *contrapuncti*, lamentationes, et qualunque’ te laten uitgeven. Hoewel deze uitgave nooit tot stand kwam, is deze informatie wel zeer interessant. Hieruit blijkt dat Festa een reeks bassen en contrapunten (veredelde oefeningen?) componeerde die blijkbaar zeer de moeite waren te publiceren. Pas recent, in 1998, werden deze werken teruggevonden in de Civico Museo Bibliografico Musicale te Bologna waar ze fout gecatalogiseerd waren onder een andere (minderwaardige) componistennaam en daardoor niet interessant leken. Met de ontdekking van deze contrapunten vinden we een monument van contrapuntstudie ten tijde van Palestrina terug.

Het ensemble **Encantar** werd eind 2006 opgericht door vier jonge zangeressen. Sarah Abrams, Lieslot De Wilde, Kerlijne Van Nevel en Soetkin Baptist stelden zich tot doel het rijke polyfone repertoire uit de 14e, 15e en 16e eeuw te bestuderen en op een geheel eigentijdse manier aan het publiek te presenteren. Encantar brengt in zijn programma's vooral religieuze werken van Vlaamse, Spaanse en Italiaanse polyfonisten en daarnaast ook heel wat anoniem repertoire alsook werken van Franse en Engelse componisten uit dezelfde tijdperiode.

Vanaf het najaar van 2009 brengt Encantar samen met luitiste Sofie Vanden Eynde *La déclinaison de la femme*, een programma rond Margaretha van Oostenrijk (1480-1530). In 2010 en 2011 toert het ensemble met *SOMA*, een programma waarin muziek en dans elkaar ontmoeten. Encantar is laureaat van Gouden Vleugels, een wedstrijd voor debuutensembles en winnaar van de Klara Tandemtrofee 2009. In 2010 staan twee CD opnames op stapel, één samen met het blokfluitconsort *Vier op 'n Rij* bij het label AEOLUS en één eerste eigen opname bij het label PHAEDRA.

Flanders Recorder Quartet, *Vier op 'n Rij*, vertolkte in zijn 22-jarig bestaan reeds meer dan 1500 concerten. Ze waren te gast op prestigieuze podia in 42 verschillende landen en hebben reeds 21 verschillende cd's op hun actief. Sinds 1993 vliegen ze verschillende keren per jaar naar Azië en Amerika voor concerten, tv-opnamen en masterclasses. De Hawaii Times verkondigde na hun concert in Honolulu dat België naast heerlijke wafels, smaakvolle chocolade en prachtige diamanten ook nog een indrukwekkend blokfluitensemble telt. The New York Times vergelijkt hen met de beste strijkkwartetten ter wereld. The Yomiuri Shimbun (Japan) spreekt van *The Miracle of the Recorder*.

